

IV

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

COMITETUL MIXT AL SEE

DECIZIA AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE A AELS

NR. 191/08/COL

din 17 martie 2008

privind forța de muncă neremunerată asociată activităților de cercetare și dezvoltare (Norvegia)

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE A AELS ⁽¹⁾,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European ⁽²⁾, în special articolele 61-63 și Protocolul 26 la acesta,

având în vedere Acordul dintre statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽³⁾, în special articolul 24,

având în vedere articolul 1 alineatele (2) și (3) din partea I și articolul 4 alineatul (4), articolul 6 și articolul 7 alineatul (4) din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție,

având în vedere Orientările privind ajutoarele de stat ⁽⁴⁾ ale Autorității cu privire la aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE, în special secțiunea privind cercetarea și dezvoltarea și ajutorul pentru inovare,

având în vedere Decizia nr. 59/06/COL a Autorității din 8 martie 2006 de inițiere a procedurii formale de investigație prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I și la articolul 6 din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție,

⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.

⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul privind SEE”.

⁽³⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”.

⁽⁴⁾ Norme procedurale și de fond în domeniul ajutoarelor de stat – Orientări privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE și a articolului 1 din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, adoptat și emis de Autoritate la 19 ianuarie 1994, publicat în JO L 231, 3.9.1994, p. 1, și în Suplimentul SEE nr. 32, 3.9.1994. Orientările au fost modificate ultima dată prin Decizia nr. 154/07/COL a Autorității din 3 mai 2007. Denumite în continuare „Orientările privind ajutorul de stat”.

solicitând părților interesate să își prezinte observațiile în temeiul dispoziției menționate ⁽⁵⁾,

întrucât:

I. DATE FACTUALE

1. PROCEDURĂ

Prin scrisoarea din 14 octombrie 2005 din partea Misiunii permanente a Norvegiei pe lângă Uniunea Europeană, care transmitea o scrisoare din partea Ministerului norvegian al Comerțului și Industriilor din 5 octombrie 2005, ambele primite și înregistrate de către Autoritate la 17 octombrie 2005 (Evenimentul nr. 346675), autoritățile norvegiene au notificat, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, o propunere pentru un nou regim de ajutor de stat pentru sprijinirea forței de muncă neremunerate asociate activităților de cercetare și dezvoltare. Regimul propus este denumit în continuare „Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare”.

Prin scrisoarea din 8 martie 2006 (Evenimentul nr. 364666) și în urma mai multor schimburi de corespondență ⁽⁶⁾, Autoritatea a informat autoritățile norvegiene că a decis inițierea procedurii prevăzute la articolul 6 din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție în legătură cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și le-a invitat să își prezinte observațiile cu privire la decizia în cauză.

⁽⁵⁾ JO C 258, 26.10.2006, p. 28, și Suplimentul SEE nr. 53, 26.10.2006.

⁽⁶⁾ Pentru mai multe informații privind corespondența, se face trimitere la Decizia nr. 59/06/COL de deschidere a procedurii formale de investigație, al cărui rezumat este publicat în JO C 258, 26.10.2006, p. 28, și în Suplimentul SEE nr. 53, 26.10.2006. Decizia integrală este publicată pe site-ul internet al Autorității: www.eftasurv.int

Prin scrisoarea din 19 aprilie 2006 din partea Misiunii permanente a Norvegiei pe lângă Uniunea Europeană, care transmitea scrisori din partea Ministerului Administrației Guvernamentale și Reformei și din partea Ministerului Comerțului și Industriilor din 11 și, respectiv, 7 aprilie 2006, autoritățile norvegiene și-au prezentat observațiile. Scrisoarea a fost primită și înregistrată de către Autoritate la 20 aprilie 2006 (Evenimentul nr. 370829).

Decizia nr. 59/06/COL de inițiere a procedurii formale de investigație a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și în Suplimentul SEE la acesta (7). Autoritatea a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile. Autoritatea nu a primit nicio observație din partea părților interesate.

În sfârșit, printr-o scrisoare trimisă în format electronic la 15 februarie 2008 de către Ministerul Administrației Guvernamentale și Reformei (Evenimentul nr. 465311), autoritățile norvegiene au consolidat informațiile transmise ca rezultat al contactelor informale atât telefonic, cât și prin intermediul poștei electronice în cursul anului 2007 și în ianuarie 2008.

2. DESCRIEREA MĂSURII PROPUSE

2.1. OBIECTIVUL, TEMEIUL JURIDIC ȘI OPERAREA REGIMULUI PRIVIND FORȚA DE MUNCĂ NEREMUNERATĂ DIN CERCETARE-DEZVOLTARE

Obiectiv

Rezultă din lucrările legislative pregătitoare că obiectivul global al regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este acela de a stimula investițiile masive în activitățile de cercetare și de dezvoltare, în special din partea întreprinderilor mici cum ar fi antreprenorii sau întreprinderile unipersonale (8). Mai specific, obiectivul noului regim este de a stimula eforturile persoanelor individuale din întreprinderile orientate spre cercetare și dezvoltare care, în etapa de debut, sunt deseori dependente de resurse de muncă pe care nu le pot plăti. Întreprinderile orientate spre cercetare și dezvoltare sunt considerate de către autoritățile norvegiene ca fiind importante în scopul creării de valoare derivată din cercetare, precum și din inovare.

La un nivel mai detaliat, autoritățile norvegiene au explicat că introducerea regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare a fost motivată de faptul că, în conformitate cu actualul regim „Skattefunn” (9), nu este posibilă sprijinirea forței de muncă neremunerate asociate activităților de

cercetare și dezvoltare desfășurate de antreprenori sau de întreprinderile unipersonale ca urmare a faptului că regimul Skattefunn este un regim de deducere fiscală (10). În acest sens, autoritățile au explicat că, în conformitate cu regimul Skattefunn, ajutorul pentru activitățile de cercetare și dezvoltare este acordat sub forma unei deduceri fiscale (sau credit fiscal) prin care o sumă, corespunzând unui procentaj din costurile eligibile, este dedusă din suma datorată ca impozite de către întreprindere. Cu toate acestea, autoritățile norvegiene au considerat că nu ar fi în conformitate cu legislația fiscală generală deducerea, din suma datorată sub formă de impozite, a unei sume care nu se bazează pe costurile eligibile reale ci mai curând pe forța de muncă neremunerată, adică „costuri” care nu au fost efectuate în sensul că nu au fost plătite salarii și care nu se reflectă în contabilitatea întreprinderii. În baza acestui fapt, s-a considerat că munca neremunerată nu poate fi calificată ca fiind un cost eligibil conform regimului Skattefunn.

În acest context, autoritățile norvegiene au propus instituirea regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, conform căruia sprijinul financiar pentru forța de muncă neremunerată asociată activităților de cercetare și dezvoltare urmează să fie acordat sub forma unor subvenții neimpozabile. Ca atare, autoritățile norvegiene consideră regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare ca fiind o corecție sau un supliment la actualul regim Skattefunn.

În notificarea în cauză, autoritățile norvegiene au explicat, de asemenea, faptul că numeroase întreprinderi dețin proiecte care au fost aprobate conform regimului Skattefunn, dar în relație cu care acestea nu au putut să beneficieze ulterior de deducerea fiscală (sau au trebuit să restituie o sumă corespunzătoare unei deduceri fiscale deja oferite) ca urmare a faptului că proiectele implicau forță de muncă neremunerată. Autoritățile norvegiene au decis, prin urmare, să introducă un „regim compensatoriu” în scopul compensării întreprinderilor pentru pierderile financiare cauzate proiectelor acestora de cercetare și dezvoltare în perioada 2002-2004 ca rezultat al faptului că forța de muncă neremunerată nu putea constitui obiectul regimului Skattefunn (11). În decizia sa de deschidere a procedurii formale de investigație cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, Autoritatea a considerat că ajutorul acordat întreprinderilor în conformitate cu regimul compensatoriu s-ar califica drept ajutor *de minimis* în conformitate cu „Regulamentul de *minimis*” (12). Regimul compensatoriu nu a făcut parte din procedura formală de investigație.

(7) Detaliile de publicare sunt citate la nota de subsol 6 de mai sus.

(8) Secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005).

(9) Regimul Skattefunn a fost aprobată de către Autoritate prin Decizia nr. 171/02/COL din 25 septembrie 2002, iar amendamentele la regimul Skattefunn au fost aprobate de către Autoritate prin Decizia nr. 16/03/COL din 5 februarie 2003.

(10) Termenii utilizați de către autoritățile norvegiene pentru tipurile de întreprinderi menționate sunt „gründerselskaper” și „enkeltpersonforetak”.

(11) La 2 iulie 2006 autoritățile norvegiene au adoptat Decretul Regal nr. 123 privind punerea în aplicare a regimului compensatoriu: „Forskrift om kompensasjon for ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-godkjente forsknings- og utviklingsprosjekter for inntektsårene 2002, 2003 og 2004.” A se vedea, de asemenea, o descriere în secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005).

(12) Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului *de minimis* (JO L 10, 13.1.2001, p. 30) care a fost încorporat la punctul 1 litera (e) din anexa XV la Acordul privind SEE.

Temei juridic

În propunerea inițială de buget fiscal a Guvernului norvegian către Parlamentul Norvegian⁽¹³⁾, care a fost urmată de o recomandare din partea Comisiei parlamentare către Parlament⁽¹⁴⁾, Guvernul a propus alocarea unei sume totale de 70 de milioane NOK atât pentru regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, cât și pentru regimul compensatoriu⁽¹⁵⁾. În așteptarea aprobării de către Autoritate nu au fost plătite niciun fel de fonduri în temeiul regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, dar autoritățile norvegiene au explicat că bugetul anual pentru acest regim se așteaptă să fie în jurul valorii maxime de 50 de milioane NOK⁽¹⁶⁾.

În paralel cu adoptarea bugetului inițial pentru regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, Parlamentul norvegian a adoptat, la 17 iunie 2005, o propunere de modificare a Legii norvegiene privind impozitarea averii și a veniturilor prin introducerea de prevederi privind tratamentul fiscal și de plafoane cu privire la finanțarea care urmează să fie acordată în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare (denumită în continuare „Legea fiscală cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare”)⁽¹⁷⁾.

Pe lângă adoptarea bugetului și a Legii fiscale cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, Ministerul norvegian al Comerțului și Industriilor a emis propuneri de orientări privind punerea în aplicare a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare⁽¹⁸⁾ (denumite în continuare „Orientări cu privire la regimul privind forța de muncă” neremunerată din cercetare-dezvoltare). Propunerile de orientări prevăd faptul că *Norges forskningsråd* (Consiliul Norvegian al Cercetării) va fi organismul responsabil cu administrarea și punerea în aplicare a regimului.

Operarea regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare – proiecte eligibile

Rezultă din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare că proiectele

⁽¹³⁾ Secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005), capitolul 928, în conformitate cu punctul 71.

⁽¹⁴⁾ Secțiunea 10.1.1.2 din Innst. S. nr. 240 (2004-2005), capitolul 928, în conformitate cu punctul 71.

⁽¹⁵⁾ Bugetul a fost aprobat de către Parlament la 17 iunie 2005. În perioada 2006-2007, au fost acordate 35 de milioane NOK în temeiul regimului compensatoriu.

⁽¹⁶⁾ Această sumă este o estimare și, prin urmare, nu este reflectată în niciun document juridic.

⁽¹⁷⁾ *Lov 2005-06-17 nr 74: Lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)*. Propunerea Guvernului către Parlament se află în secțiunea 14.1 din Ot. prp. nr. 92 (2004-2005) și se referă la propunerea inițială de buget din St. prp. nr. 65 (2004-2005). Propunerea a fost sprijinită într-o recomandare din partea Comisiei pentru finanțe a Parlamentului, a se vedea secțiunea 15.1 din Innst. O. nr. 125 (2004-2005).

⁽¹⁸⁾ Propunerile de orientări cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare reprezintă instrucțiuni administrative emise în baza regulamentelor interne privind gestionarea finanțelor în cadrul statului denumite „*Reglement for økonomistyring i staten*” și „*Bestemmelser om økonomistyring i staten*”.

eligibile trebuie să cuprindă activități de cercetare și dezvoltare desfășurate de persoane care nu primesc nicio remunerație sau alte tipuri de compensații pentru munca depusă. Persoanele care primesc plăți prin intermediul altor surse publice nu fac obiectul acestui regim⁽¹⁹⁾.

Conform Orientărilor cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, proiectele eligibile sunt:

- (i) acele proiecte care cuprind cercetare planificată sau investigație critică cu scopul de a achiziționa noi cunoștințe și capacități pentru dezvoltarea de noi produse, procese sau servicii sau pentru aducerea unei îmbunătățiri considerabile produselor, proceselor sau serviciilor existente. Acestea includ crearea de componente de sisteme complexe, necesare pentru o astfel de cercetare, mai ales pentru validarea tehnologiei generice, până la excluderea prototipurilor astfel cum se prevede în opțiunea (ii)⁽²⁰⁾; și
- (ii) acele proiecte care urmăresc oferirea de noi informații, cunoștințe sau experiență care se presupun a fi utile întreprinderilor în ceea ce privește dezvoltarea de produse, servicii sau metode de producție noi și mai bune. Mai mult, activitățile în care rezultatele din cercetarea industrială sunt transferate într-un plan, proiect sau aspect pentru noi produse, servicii sau procese de producție îmbunătățite, precum și dezvoltarea unui prim prototip sau proiect pilot care nu pot fi exploatare din punct de vedere comercial reprezintă, de asemenea, activități eligibile în conformitate cu regimul în cauză⁽²¹⁾.

Autoritățile norvegiene au afirmat că aceste definiții ale proiectelor de cercetare-dezvoltare eligibile sunt identice cu definițiile proiectelor de cercetare-dezvoltare eligibile în conformitate cu regimul Skattefunn existent. De fapt, în practică autoritățile norvegiene se referă la proiectele eligibile conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare ca fiind proiecte care îndeplinesc „criteriile Skattefunn” sau care au fost aprobate în conformitate cu regimul Skattefunn⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ Secțiunea 6 din partea III punctul 6 litera A din Formularul standard de notificare și secțiunea 3 din Orientările cu privire la Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

⁽²⁰⁾ Notificarea a făcut trimiteri încrucișate la regimul Skattefunn, dar nu a menționat specific decât tipurile de proiecte enumerate la punctul (ii) de mai sus și, prin urmare, nu a fost clar dacă alte tipuri de proiecte erau totuși incluse în domeniul de aplicare a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. Cu toate acestea, printr-un e-mail din data de 12 martie 2008 (Evenimentul nr. 469276), autoritățile norvegiene au confirmat că tipul de cercetare și dezvoltare descris la punctul (i) de mai sus face obiectul regimului în cauză.

⁽²¹⁾ Secțiunea 6 din partea I din Formularul standard de notificare și secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. Cu toate acestea, dezvoltarea de produse destinate comercializării care nu au caracter de cercetare nu face obiectul acestui regim, de exemplu proiectele care au un caracter continuu sau care includ modificări ale metodelor deja existente fără să necesite dezvoltarea de noi cunoștințe sau utilizarea diferită a cunoștințelor existente, care au un caracter organizațional sau care constau în investigații etc.

⁽²²⁾ Secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și secțiunea IX din Legea fiscală cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

Astfel cum s-a menționat anterior, regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi administrat și pus în aplicare de Consiliul Norvegian al Cercetării. Acesta preia și funcția de secretar și de organism de administrare, evaluând dacă proiectele sunt eligibile în conformitate cu regimul Skattefunn⁽²³⁾. Autoritățile norvegiene au explicat faptul că, deoarece activitățile de cercetare-dezvoltare eligibile sunt definite la fel atât în cadrul regimului Skattefunn, cât și a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și că organismul administrativ care evaluează dacă proiectele se califică ca fiind eligibile este același conform ambelor regimuri, înseamnă că, în ceea ce privește punerea în aplicare, cele două regimuri sunt strâns coordonate. În acest sens, intenția este aceea ca solicitanții care solicită sprijin pentru activități de cercetare-dezvoltare eligibile să nu trebuiască să completeze decât un singur formular de cerere în care solicitantul are posibilitatea să selecteze dacă dorește sprijin pentru forța de muncă remunerată și/sau neremunerată asociată activității de cercetare-dezvoltare relevante⁽²⁴⁾. Mai mult, sprijinul financiar acordat conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi luat în considerare dacă solicitanții solicită, de asemenea, sprijin în conformitate cu regimul Skattefunn, iar ajutorul global va fi supus limitei maxime a ajutorului în conformitate cu regimul Skattefunn⁽²⁵⁾. De fapt, potrivit autorităților norvegiene singura diferență dintre cele două regimuri o constituie tipul costurilor eligibile (adică, muncă remunerată comparativ cu muncă neremunerată) și forma sub care este acordat sprijinul (și anume, deducere fiscală în comparație cu subvenție neimpozabilă).

În plus, autoritățile norvegiene au afirmat că, pentru a se putea califica drept eligibile conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare proiectele nu trebuie să fi debutat înainte de solicitarea sprijinului⁽²⁶⁾.

2.2. Beneficiari

În notificare, autoritățile norvegiene au explicat că regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi deschis tuturor contribuabililor cu răspundere fiscală din Norvegia, inclusiv tuturor întreprinderilor, indiferent de mărimea acestora, sector și regiune⁽²⁷⁾. Întreprinderile care participă împreună la un proiect de cooperare pot beneficia, de asemenea, de acest regim⁽²⁸⁾.

Autoritățile norvegiene au explicat că motivul pentru care regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare include întreprinderile mici și mari este acela de a-

menține în conformitate cu regimul Skattefunn (care este deschis tuturor întreprinderilor indiferent de mărimea acestora). Autoritățile norvegiene au afirmat, în acest context, că „acesta este, de asemenea, un motiv pentru care nu există o discriminare formală împotriva întreprinderilor mari în definirea beneficiarilor în regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare” (subliniere adăugată)⁽²⁹⁾.

Cu toate acestea, autoritățile norvegiene au arătat clar că, în practică, regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este destinat să vizeze doar antreprenorii și întreprinderile unipersonale: „Chiar dacă regimul include întreprinderi de toate mărimile, natura însăși a regimului (sprijin pentru forța de muncă neremunerată) implică faptul că efectul stimulat va fi cel mai bine resimțit de antreprenorii firme și de întreprinderile unipersonale”⁽³⁰⁾. În aceeași notă autoritățile au afirmat că regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare „[...] vizează, în principal, întreprinderile nou-înființate bazate pe tehnologie fără capacitatea de a plăti salarii persoanelor care desfășoară activitatea de cercetare-dezvoltare” și „deoarece regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare oferă sprijin muncii neremunerate desfășurate de personalul din cercetare-dezvoltare care nu primește salarii sau alte compensații pentru munca prestată, regimul nu este relevant pentru întreprinderile mijlocii și mari obișnuite”⁽³¹⁾.

În baza acestui fapt, autoritățile norvegiene au afirmat că „Întreprinderile cu o cifră de afaceri anuală sau cu un bilanț anual total corespunzând definiției ESA a întreprinderilor mijlocii nu vor primi practic sprijin pentru forța de muncă neremunerată”⁽³²⁾. Autoritățile au adăugat că „Întreprinderile mari fac apel, în general, la personal angajat și remunerat în domeniul cercetării-dezvoltării pentru a desfășura activitatea de cercetare-dezvoltare efectivă într-un proiect Skattefunn” și „costurile remunerării acestor salariați vor fi eligibile pentru rambursare fiscală în cadrul regimului Skattefunn și, prin urmare, astfel de întreprinderi nu vor avea nici necesitatea și nici temeiul pentru a solicita finanțare conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare”⁽³³⁾.

În sfârșit, autoritățile norvegiene au afirmat că, din moment ce limita maximă a sprijinului pentru un proiect eligibil este aceeași chiar dacă sprijinul este acordat exclusiv sub forma unei deduceri fiscale în conformitate cu regimul Skattefunn sau a unei combinații de deducere fiscală și subvenție în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, nu există niciun stimulent pentru întreprinderile mari să obțină sprijin în cadrul ambelor regimuri.

Ca urmare, prin scrisoarea din 15 februarie 2008 (Evenimentul nr. 465311), autoritățile norvegiene au informat Autoritatea că „regimul se limitează formal la definiția dată de Autoritate microîntreprinderilor și întreprinderilor mici”.

⁽²³⁾ Secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005), secțiunea 14.1 din Ot. prp. nr. 92 (2004-2005) și introducerea la Orientări cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. Deși *Innovasjon Norge*, anterior *Statens nærings- og distriktsutviklingsfond*, este, de asemenea, implicat în administrarea regimului Skattefunn, acesta nu are decât un rol secundar.

⁽²⁴⁾ Secțiunea 7 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

⁽²⁵⁾ A se vedea, de asemenea, secțiunea 2.3 privind „Costurile eligibile și intensitatea ajutorului” de mai jos.

⁽²⁶⁾ E-mail din data de 12 martie 2008 din partea autorităților norvegiene (Evenimentul nr. 469275).

⁽²⁷⁾ A se vedea, de asemenea, secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005) unde se afirmă că regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare se adresează întreprinderilor unipersonale, societăților cu răspundere limitată și altor tipuri de întreprinderi.

⁽²⁸⁾ În acest caz costurile proiectului sunt alocate participanților proporțional cu partea lor de participare.

⁽²⁹⁾ Scrisoarea din data de 10 ianuarie 2006 din partea autorităților norvegiene (Evenimentul nr. 356994).

⁽³⁰⁾ Secțiunea 8.1 din partea III.6.A din Formularul standard de notificare.

⁽³¹⁾ A se vedea nota de subsol 29.

⁽³²⁾ A se vedea nota de subsol 29.

⁽³³⁾ A se vedea nota de subsol 29.

2.3. COSTURI ELIGIBILE ȘI INTENSITATEA AJUTORULUI

Costuri eligibile

Autoritățile norvegiene au notificat faptul că, în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare cheltuielile eligibile constau din costurile forței de muncă neremunerate asociate unui proiect eligibil⁽³⁴⁾. Din punctul de vedere al identificării tarifului orar adecvat pentru munca neremunerată, autoritățile norvegiene au explicat că, deoarece calificările formale ale unui individ nu sunt întotdeauna reflectate în capacitatea de a derula proiecte de cercetare-dezvoltare, este dificilă identificarea de tarife orare separate care să corespundă educației, experienței și domeniului de muncă relevant. S-a decis, prin urmare, să se utilizeze un sigur tarif orar comun pentru calcularea sprijinului în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

Tariful orar propus de autoritățile norvegiene se bazează pe calcularea a 1,6 % din salariul nominal anual al unui lucrător industrial pentru 2005 (348 300 NOK)⁽³⁵⁾, rezultând într-un tarif orar de 557,28 NOK care, pentru simplificare, a fost rotunjit la 500 NOK. Tariful orar de 500 NOK poate fi supus ajustării de către Ministerul Comerțului și Industriilor în baza evoluțiilor salariului general.

Metodologia calculării tarifului orar (ca 1,6 % din salariul nominal anual) a fost dezvoltată de Consiliul Norvegian al Cercetării. În acest sens, autoritățile norvegiene au explicat că un tarif orar pentru munca prestată poate, de fapt, să fie stabilit cu ușurință făcând pur și simplu trimitere la salariul mediu anual (în baza statisticilor) și la media anuală a numărului de ore lucrătoare. Cu toate acestea, pentru a simplifica acordarea de ajutor pentru activități de cercetare-dezvoltare, Consiliul Norvegian al Cercetării a dorit să meargă mai departe. Acesta a dezvoltat, prin urmare, o metodologie conform căreia tariful orar include nu doar (i) exclusiv costurile salariale ci și (ii) „alte costuri operaționale” calculate pentru un salariat și constând din (a) costuri sociale asociate salariului (cum ar fi securitatea socială și pensie etc.); (b) costuri asociate utilizării de echipament de către salariat (de exemplu utilizarea telefonului, a calculatorului/ echipamentului IT, a copiatorului etc.); (c) costuri generale de electricitate, încălzire, chirie, cantină și serviciu personal și utilizarea temporară de personal de sprijin; și (d) închirierea/ achiziționarea de instrumente și materiale de birou.

Tariful orar pentru „munca neremunerată” acoperă, prin urmare, nu doar costurile salariale ci și „alte costuri operaționale” pe salariat⁽³⁶⁾.

⁽³⁴⁾ Secțiunea 6 din partea III.6.A a Formularului standard de notificare.

⁽³⁵⁾ A se vedea NOU: 2004:14 denumit „*Om grunnlaget for inntektsoppgjørene*”, care este un raport privind o revizuire a contextului pentru stabilirea nivelurilor salariilor în statisticile publice emise de un organism înființat de Guvern. Conform raportului, salariul mediu anual al unui lucrător industrial (pentru salariații cu normă întreagă) pentru anul 2003 a fost de 319 600 NOK. Luând în considerare creșterea salarială anuală estimată la 4,4 % între 2004 și 2005 (care corespunde creșterii salariale anuale între 2002 și 2003), salariul mediu anual al unui lucrător industrial pentru 2005 a fost estimat la 348 300 NOK. Motivația unei astfel de abordări a fost aceea că la momentul notificării în 2005 acestea erau cele mai bune date disponibile. Comparativ, NOU: 2007:3 arată că salariul mediu al unui lucrător industrial pentru 2006 s-a dovedit a fi de 355 600 NOK.

⁽³⁶⁾ În timp ce nivelul unor astfel de „alte costuri operaționale” este, prin urmare, calculat pe salariat/oră, faptul că astfel de costuri sunt în mod real suportate este verificat prin intermediul facturilor, astfel cum se explică mai jos.

Pentru stabilirea metodologiei, Consiliul Norvegian al Cercetării a inițiat o revizuire a conturilor unui număr de întreprinderi norvegiene care a arătat că, în medie, costurile operaționale anuale sunt de 1,8 mai mari decât costurile salariale anuale (inclusiv costurile sociale)⁽³⁷⁾. După corectarea costurilor salariale anuale din cauză că acestea includeau costurile sociale (corespunzând valorii de 40 % din salariu), media costurilor operaționale s-a dovedit a fi de 2,52 ori mai mare decât costurile salariale. Împărțind această cifră la media anuală a numărului de ore lucrătoare (1 500)⁽³⁸⁾, costurile operaționale, calculate pe oră, s-au dovedit a fi de 1,68 % (rotunjit la 1,6 %) ori mai mari decât costurile salariale anuale. În consecință, metodologia constă în aceea că tariful orar pentru munca neremunerată (acoperind atât costurile salariale, cât și „ale costuri operaționale”) se calculează ca 1,6 % din salariul anual relevant.

Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare prevăd faptul că costurile eligibile pentru munca neremunerată sunt supuse unui plafon fix de 2 milioane de NOK anual pe întreprindere⁽³⁹⁾.

În sfârșit, în ceea ce privește măsurile de control, munca neremunerată și alte costuri asociate proiectului trebuie să fie garantate de un contabil pentru fiecare solicitare de finanțare⁽⁴⁰⁾. În timp ce dovada efectuării „altor costuri operaționale” este verificată prin intermediul facturilor, autoritățile norvegiene au explicat că, deoarece nu există dovezi pentru orele de muncă neremunerată raportate, întreprinderilor li se solicită să consemneze data, sarcina, numărul de ore și numele persoanei în cauză. În proiectele care includ mai multe persoane, consemnările trebuie semnate atât de persoana care a prestat munca neremunerată, cât și de persoana responsabilă pentru proiect. Mai mult, numărul de ore raportat poate fi redus de către Consiliul Norvegian al Cercetării dacă se arată în cursul procedurii că numărul de ore declarat este incorect.

Intensitatea ajutorului

Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare prevăd că subvențiile acordate în conformitate cu acest regim sunt supuse unor praguri stabilite în Secțiunile 16-40 din Legea norvegiană privind impozitul pe avere și pe venit⁽⁴¹⁾. Dispoziția în cauză reprezintă baza pentru regimul Skattefunn și prevede că sunt acceptabile intensități ale ajutorului de până la 20 % în cazul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri).

⁽³⁷⁾ Revizuirea a fost derulată în 1990 pe baza unui număr de întreprinderi de mărimi diferite.

⁽³⁸⁾ Ca urmare a corecțiilor pentru concediile medicale, de maternitate etc.

⁽³⁹⁾ Secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. Rezultă din secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005) că plafonul este, în esență, 50 % din limita maximă pentru costuri (în ceea ce privește proiectele derulate de către întreprindere) în conformitate cu regimul Skattefunn (4 milioane NOK).

⁽⁴⁰⁾ Secțiunea 4 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

⁽⁴¹⁾ Secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

În notificare, autoritățile norvegiene au prezentat informații privind intensități brute ale ajutorului de 27,8 % pentru IMM-uri⁽⁴²⁾. Sprijinul acordat în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este plătit sub forma unei subvenții corespunzătoare a 20 % din costurile eligibile⁽⁴³⁾. Cu toate acestea, în plus, în virtutea Legii fiscale cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, subvențiile sunt scutite de impozitul pe profit, al cărui cuantum este, în prezent, de 28 %. O subvenție neimpozabilă în valoare de 20 % din costurile eligibile corespunde, prin urmare, unei finanțări impozabile în valoare de 27,8 % din costurile respective. Intensitatea brută a ajutorului este, în consecință, de 27,8 %.

Subvențiile acordate în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt considerate în legătură cu ajutorul primit în conformitate cu regimul Skattefunn, iar sprijinul acordat conform primului regim este inclus la momentul calculării limitelor în conformitate cu cel de-al doilea regim. Conform regimului Skattefunn, valoarea totală a sprijinului pentru IMM-uri nu poate depăși 20 % din costurile eligibile, care, la rândul lor, nu pot depăși 4 milioane de NOK pe întreprindere/an. În cazul în care valoarea totală a sprijinului financiar depășește limitele stabilite în conformitate cu regimul Skattefunn, deducerea fiscală se reduce în consecință. Autoritățile norvegiene au clarificat că aceste limite nu aduc atingere, cu toate acestea, faptului că costurile atribuite forței de muncă neremunerate trebuie, în orice caz, să se încadreze în plafonul menționat anterior de 2 milioane NOK pe întreprindere/an. În sfârșit, autoritățile au explicat că, în cazurile în care un proiect primește subvenții în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și sprijin public din alte surse, altele decât regimul Skattefunn, care împreună depășesc limita pentru sprijinul total, se va opera o reducere a sprijinului acordat în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

2.4. BUGET ȘI DURATĂ

Astfel cum s-a menționat anterior, autoritățile norvegiene consideră că viitorul buget pentru regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi în jurul valorii maxime de 50 milioane NOK pe an.

Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare a fost notificat ca funcționând pe perioadă nedeterminată. Cu toate acestea, prin scrisoarea din 15 februarie 2008 (Evenimentul nr. 465311), autoritățile norvegiene au afirmat că durata maximă a regimului va fi corelată cu durata actualelor Orientări privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (denumite în continuare „Orientări privind CDI”), care expiră la 31 decembrie 2013. Autoritățile norvegiene sunt conștiente că o durată mai mare a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare necesită o nouă notificare.

3. MOTIVE PENTRU INIȚIEREA PROCEDURII

Autoritatea a deschis procedura formală de investigație în baza constatărilor preliminare că regimul privind forța de muncă

neremunerată din cercetare-dezvoltare implică ajutor de stat asupra căruia existau îndoieli că ar fi compatibil cu Acordul SEE. Una dintre preocupările Autorității a fost aceea dacă intensitățile ajutorului în temeiul regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare ar putea depăși intensitățile ajutorului stabilite în Orientările privind ajutoarele de stat⁽⁴⁴⁾. Într-adevăr, subvențiile care pot fi acordate în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt neimpozabile, iar o schimbare în rata de impozitare ar putea, prin urmare, să rezulte într-o intensitate brută mai mare a ajutorului. Mai mult, deoarece costurile „forței de muncă neremunerate” nu sunt, de fapt, suportate, Autoritatea și-a exprimat îndoieli cu privire la faptul că acestea ar putea fi calificate ca fiind costuri eligibile în conformitate cu orientările în cauză. În acest sens, Autoritatea a ținut cont de faptul că, în conformitate cu cel de-al șaselea Program-cadru pentru cercetare al Comunității, sprijinul pentru forța de muncă „neremunerată” nu era permis. În sfârșit, Autoritatea și-a exprimat preocupări cu privire la efectul stimulativ necesar.

4. OBSERVAȚII ALE AUTORITĂȚILOR NORVEGIENE

Autoritățile norvegiene au clarificat că, dacă rata de impozitare crește, subvenția acordată conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi, dacă este necesar, redusă pentru a garanta faptul că intensitatea ajutorului nu depășește intensitățile maxime ale ajutorului fixate în conformitate cu Orientările privind CDI. Autoritățile norvegiene își întemeiază această declarație pe ultimul alineat din secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare care, în versiunea în limba engleză, prevede că „la momentul calculării finanțării publice totale a proiectului, subvenția [pentru forța de muncă neremunerată] este justificată în același mod ca și deducerea fiscală. Dacă finanțarea publică totală pentru proiect depășește [plafonul] pentru ajutorul permis conform normelor SEC, deducerea fiscală este redusă. Dacă sprijinul pentru forța de muncă neremunerată în sine depășește limita pentru ajutorul total permis, subvenția pentru forța de muncă neremunerată este redusă”⁽⁴⁵⁾.

Cu privire la declarația că „persoanele fizice nu pot solicita costuri de muncă cu privire la implicarea personală în proiect”, conținută în cel de-al șaselea Program-cadru pentru cercetare al Comunității, autoritățile norvegiene au susținut că termenul de „persoane fizice” se referă la personalul angajat din universități/facultăți care primește un salariu de la instituția de cercetare (spre deosebire de întreprinderile unipersonale). Deoarece aceste persoane nu sunt în orice caz, eligibile pentru acordare de sprijin în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, autoritățile norvegiene consideră trimiterea la cel de-al șaselea Program-cadru pentru cercetare al Comunității ca fiind irelevantă.

Cu privire la tariful orar propus, autoritățile norvegiene au subliniat că punctul de plecare pentru calcularea tarifului orar

⁽⁴²⁾ Secțiunea 7 din partea III.6.A a Formularului standard de notificare.

⁽⁴³⁾ Autoritățile norvegiene au afirmat că, având în vedere faptul că plafonul pentru costurile eligibile asociate forței de muncă neremunerate este de 2 milioane NOK și că intensitatea ajutorului este de 20 % pentru IMM-uri, plafonul pentru finanțare în cifre absolute ar fi de 400 000 NOK pe an. Secțiunea 3 din Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și secțiunea 6 din partea I a Formularului standard de notificare.

⁽⁴⁴⁾ Orientările anterioare privind ajutoarele de stat pentru cercetare și dezvoltare au fost înlocuite de noi orientări privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea începând cu 7 februarie 2007. La momentul deciziei de inițiere a procedurii formale de investigație cu privire la Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, orientările anterioare erau aplicabile. Cu toate acestea, deoarece normele de fond relevante pentru evaluarea prezentului caz au rămas, în mare parte, aceleași, modificarea legislativă nu este, prin urmare, comentată în cele ce urmează.

⁽⁴⁵⁾ Traducerea Autorității.

de 500 NOK îl reprezintă salariul nominal anual al unui lucrător industrial care este mult mai scăzut decât salariul nominal anual al personalului din cercetare și dezvoltare. Deoarece nivelul educației la nivelul întreprinderilor unipersonale și al antreprenorilor corespunde, în general, nivelului superior de educație al personalului din cercetare-dezvoltare, calcularea tarifului orar pentru regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare s-ar fi putut baza pe salariul mai mare al inginerilor din construcții. Pentru anul 2005 acesta s-a ridicat la 460 000 NOK sau la 530 000 NOK (în funcție de faptul dacă salariații dețineau o experiență de cinci sau de zece ani), rezultând într-un tarif orar de 772,80 NOK sau de 890,40 NOK ⁽⁴⁶⁾. În baza acestui fapt autoritățile norvegiene au susținut că, prin propunerea unui tarif orar calculat în baza salariului nominal anual mult mai scăzut al lucrătorilor industriali, tariful orar este, în consecință, menținut la o valoare minimă.

În ceea ce privește efectul stimulat, autoritățile norvegiene susțin că, din moment ce resursele financiare reprezintă o problemă majoră în etapa de debut a înființării unei întreprinderi, un efect stimulat va fi în mod automat prezent pentru grupul țintă larg al regimului, și anume micii antreprenori și întreprinderile unipersonale.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 61 ALINEATUL (1) DIN ACORDUL PRIVIND SEE

Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE prevede că:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau din resurse de stat sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri, în măsura în care afectează schimbul între părțile contractante, este incompatibil cu funcționarea prezentului acord.”

Pentru a constitui ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE o măsură trebuie să îndeplinească următoarele patru criterii cumulative: (i) măsura trebuie să confere beneficiarilor un avantaj economic care nu este primit în mod normal pe perioada desfășurării activității; (ii) avantajul trebuie acordat de către stat sau din resurse de stat; (iii) măsura trebuie să fie selectivă, favorizând anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri; și (iv) măsura trebuie să denatureze și să afecteze schimbul între părțile contractante. În cele ce urmează se examinează dacă cele patru criterii sunt îndeplinite în acest caz.

⁽⁴⁶⁾ Sursa: Statistici privind salariile emise în 2007 de către Asociația norvegiană a persoanelor cu studii superioare în construcții, „TEKNA”.

1.1. AVANTAJ ECONOMIC

Măsura trebuie să confere beneficiarilor un avantaj economic care nu este primit în mod normal pe perioada desfășurării activității.

Conform regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, autoritățile norvegiene acordă subvenții financiare contribuabililor, inclusiv întreprinderilor. Întreprinderile care primesc astfel de subvenții primesc, prin urmare, un avantaj economic, adică o subvenție pe care nu ar fi primit-o pe perioada derulării normale a activității.

Mai mult, subvențiile sunt scutite de impozitul pe profit. Scutirea de impozit eliberează beneficiarii de o povară care este, în mod normal, suportată din bugetele proprii, astfel încât această scutire reprezintă un avantaj economic suplimentar, pe lângă subvenția în sine.

1.2. PREZENȚA RESURSELOR DE STAT

Măsura trebuie acordată de stat sau din resurse de stat.

Subvențiile acordate în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt finanțate de Ministerul Comerțului și Industriilor și sunt, prin urmare, finanțate de stat.

Mai mult, cu privire la scutirea subvențiilor de impozitul pe profit, o scutire de la plata unui impozit implică faptul că statul renunță la venitul fiscal, iar o pierdere a venitului fiscal este echivalentă cu consumul de resurse de stat sub forma cheltuielilor fiscale ⁽⁴⁷⁾.

1.3. FAVORIZAREA ANUMITOR ÎNTEPRINDERI SAU A PRODUCȚIEI ANUMITOR BUNURI

Măsura trebuie să fie selectivă în sensul că aceasta favorizează „anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri”.

În notificare s-a afirmat că finanțarea în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare va fi disponibilă pentru toate întreprinderile indiferent de mărimea acestora, de sector sau regiune.

În Decizia nr. 16/03/COL din 5 februarie 2003, de autorizare a extinderii regimului Skattefunn la toate întreprinderile, indiferent de mărimea acestora și de sector ⁽⁴⁸⁾, Autoritatea a constatat că organismul care administrează și care pune în aplicare Regimul Skattefunn (Consiliul Norvegian al Cercetării) s-a bucurat de puteri discreționare în ceea ce privește evaluarea caracterului de cercetare al proiectelor și a efectului stimulat în măsurii de sprijin.

⁽⁴⁷⁾ Secțiunea 3 punctul 3 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat măsurilor referitoare la impozitarea companiilor.

⁽⁴⁸⁾ Deși nu se menționează în mod explicit, finanțarea era, de asemenea, acordată indiferent de regiune.

În vederea celor expuse anterior și a faptului că criteriile pentru determinarea eligibilității proiectelor în conformitate cu regimul Skattefunn și cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt aceleași și sunt evaluate de același organism de administrare, adică Consiliul Norvegian al Cercetării, Autoritatea consideră că acest organism se bucură de puteri discreționare și în ceea ce privește punerea în aplicare a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. În acest sens, Autoritatea reamintește că Curtea Europeană de Justiție a decis că autoritățile publice care administrează un regim de sprijin financiar se bucură de puteri discreționare înseamnă că regimul respectiv este, de facto, selectiv⁽⁴⁹⁾. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că un astfel de regim ar fi, de facto, selectiv.

Într-adevăr, declarațiile făcute de autoritățile norvegiene care stabilesc faptul că, în timp ce „[...] nu există o discriminare formală a întreprinderilor mari în definiția beneficiarilor din cadrul regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare” (subliniere adăugată), „întreprinderile cu o cifră anuală de afaceri sau cu un bilanț total anual corespunzând definiției SEC a întreprinderilor mijlocii nu vor primi, practic, sprijin pentru forța de muncă neremunerată” confirmă că Consiliul Norvegian al Cercetării ar fi uzat de puterile sale discreționare pentru a exclude întreprinderile mari de la primirea efectivă a sprijinului.

Evaluarea stabilită anterior ar fi, de asemenea, valabilă pentru scutirea de la plata impozitului pe profit de care se bucură beneficiarii subvențiilor acordate în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare.

Prin urmare, pe durata procedurii formale de investigație, autoritățile norvegiene au decis să limiteze formal regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare la microîntreprinderi și la întreprinderile mici în conformitate cu definițiile date acestora în Orientările privind ajutoarele de stat pentru IMM-uri⁽⁵⁰⁾. Regimul este, prin urmare, selectiv.

1.4. DENATURAREA CONCURENȚEI ȘI EFECTE ASUPRA SCHIMBULUI ÎNTRE PĂRȚILE CONTRACTANTE

Măsura trebuie să denatureze concurența și să afecteze schimbul între părțile contractante.

⁽⁴⁹⁾ A se vedea cauza C-241/94, Franța/Comisia, Rec., 1996, p. I-4551, punctele 23 și 24; cauza C-200/97, Ecotrade/AFS, Rec., 1998, p. I-7907, punctul 40; și cauza C-295/97, Piaggio/Italia, Rec., 1999, p. I-3735, punctul 39.

⁽⁵⁰⁾ Scrisoarea din 15 februarie 2008 din partea autorităților norvegiene (Evenimentul nr. 465311). Conform secțiunii 2.2 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), o întreprindere mică este definită ca o întreprindere care are mai puțin de 50 de salariați și a cărei cifră anuală de afaceri și/sau bilanț contabil total nu depășește 10 milioane EUR, iar o microîntreprindere este definită ca o întreprindere cu mai puțin de 10 salariați și a cărei cifră anuală de afaceri și/sau bilanț contabil total nu depășește 2 milioane EUR. Structurile de proprietate ar putea să excludă calificarea drept microîntreprindere sau întreprindere mică stabilită în Orientările privind ajutoarele de stat pentru IMM-urilor.

Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare se aplică tuturor sectoarelor economice stabilite în Norvegia. Având în vedere faptul că, în anul 2006, exporturile către UE au reprezentat aproximativ 82 % din totalul exporturilor din Norvegia, în timp ce importurile din UE au reprezentat aproximativ 69 % din totalul importurilor către Norvegia, există schimburi comerciale extinse între Norvegia și UE⁽⁵¹⁾.

În asemenea circumstanțe, Autoritatea consideră că acordarea unui sprijin și scutirea de impozit corelată cu aceasta, în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, va întări poziția relativă a beneficiarilor în comparație cu întreprinderile localizate în alte țări ale SEE și care concurează în sectoare sau afaceri similare. Mai mult, în baza excluderii formale a întreprinderilor mari din regim, poziția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici care primesc sprijin în conformitate cu aceasta va fi consolidată. Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este, prin urmare, considerat ca afectând schimbul și denaturând sau amenințând să denatureze concurența.

1.5. CONCLUZIE

În lumina celor menționate anterior, Autoritatea concluzionează că acordarea de sprijin, inclusiv scutirea de impozit, în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

2. CERINȚE PROCEDURALE

În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, „Autoritatea de Supraveghere a AELS este informată, în timp suficient pentru a-i permite acesteia să prezinte observații, cu privire la orice planuri de acordare sau de modificare de ajutor. [...] Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse până la adoptarea unei decizii finale în cadrul acestei proceduri”.

Prin intermediul scrisorii din 14 octombrie 2005, autoritățile norvegiene au notificat regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare. Conform lucrărilor legislative pregătitoare, regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare poate intra în vigoare doar după ce a fost notificat Autorității și după aprobarea de către aceasta⁽⁵²⁾. În consecință, autorizarea de către autoritățile norvegiene a intrării în vigoare a Legii fiscale cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare și adoptarea finală a propunerilor de Orientări cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt amândouă dependente de aprobarea prealabilă a regimului de către Autoritate⁽⁵³⁾.

⁽⁵¹⁾ Statisticile relevante au fost emise de Statistisk Sentralbyrå și sunt denumite „Utenrikshandel med varer, årsserier 2006” (tabelul 17 „Import etter handelsområder, verdensdeler og land” pentru 2001-2006 și tabelul 18 „Eksport etter handelsområder, verdensdeler og land” pentru 2001-2006). Statisticile sunt disponibile pe: http://www.ssb.no/emner/09/05/nos_utenriks/

⁽⁵²⁾ Secțiunea 14.3 din Ot. prp. nr. 92 (2004-2005) care face trimitere la secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005).

⁽⁵³⁾ Secțiunea 15.1 din Innst. O. nr. 125 (2004-2005) și secțiunea 14.3 din Ot. prp. nr. 92 (2004-2005) care face trimitere la secțiunea 3.9 din St. prp. nr. 65 (2004-2005).

În aceste circumstanțe, Autoritatea consideră că autoritățile norvegiene au respectat obligațiile de notificare și de inactivitate în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

Deoarece concluzia Autorității este aceea că regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare implică un ajutor de stat, trebuie examinat dacă regimul poate fi considerat compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (2) sau alineatul (3) din Acordul privind SEE.

3.1. COMPATIBILITATEA CU ARTICOLUL 61 ALINEATUL (2) DIN ACORDUL PRIVIND SEE

Niciuna dintre excepțiile de la articolul 61 alineatul (2) din Acordul privind SEE nu se aplică în acest caz deoarece regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare nu este destinat atingerii obiectivelor enumerate în prevederea în cauză.

3.2. COMPATIBILITATEA CU ARTICOLUL 61 ALINEATUL (3) DIN ACORDUL PRIVIND SEE

O măsură de ajutor de stat este considerată compatibilă cu funcționarea Acordului privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (a) din Acordul privind SEE dacă aceasta este destinată să promoveze dezvoltarea economică acolo unde nivelul de trai este anormal de scăzut sau acolo unde există o cerere considerabilă de forță de muncă. Cu toate acestea, deoarece astfel de regiuni nu sunt definite pe harta ajutoarelor regionale a Norvegiei, această prevedere nu se aplică⁽⁵⁴⁾.

Mai mult, excepția de la articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE nu se aplică deoarece ajutorul de stat acordat în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare nu este destinat promovării execuției unui proiect important de interes european comun sau remedierii unui dezechilibru grav în economia Norvegiei.

Cu toate acestea, excepția prevăzută la articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE care prevede că ajutorul de stat poate fi considerat compatibil cu piața comună în cazul în care acesta facilitează dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor domenii economice și nu afectează negativ condițiile schimburilor comerciale într-o măsură contrară interesului comun, poate fi aplicabilă.

⁽⁵⁴⁾ Decizia nr. 226/06/COL din 19 iulie 2006 privind harta regiunilor asistate și a nivelurilor de ajutor din Norvegia.

În cele ce urmează Autoritatea analizează compatibilitatea regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare cu funcționarea Acordului privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE pe baza Orientărilor privind CDI.

Ajutor pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Conform Orientărilor privind CDI, compatibilitatea ajutorului cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE este, în general, presupusă sub rezerva îndeplinirii condițiilor stabilite în secțiunea 5 din orientări și a constituirii ajutorului în cauză într-un stimulente pentru angajarea în acțiuni mai aprofundate de cercetare și dezvoltare în conformitate cu secțiunea 6 din orientări⁽⁵⁵⁾.

Secțiunea 5 din Orientările privind CDI enumeră diferite tipuri de cercetare-dezvoltare, cum ar fi „cercetare fundamentală”, „cercetare industrială” și „dezvoltare experimentală” și indică intensitățile ajutorului care se aplică pentru fiecare categorie de cercetare.

Rezultă din secțiunea 2.2 litera (f) din Orientările privind CDI că „cercetarea industrială” înseamnă „cercetarea planificată sau investigația critică destinată achiziționării de noi cunoștințe și competențe sau dezvoltării de noi produse, procese sau servicii sau îmbunătățirii considerabile a produselor, proceselor sau serviciilor existente. Aceasta include crearea de noi componente de sisteme complexe, necesare pentru cercetarea industrială, mai ales pentru validarea tehnologiei generice, și excluderea prototipurilor care fac obiectul [dezvoltare experimentală] literei (g)”. Litera (g) din aceeași secțiune prevede că „dezvoltarea experimentală” este definită ca „achiziționarea, combinarea, conceperea și utilizarea de cunoștințe și competențe științifice, tehnologice, de afaceri și alte cunoștințe și competențe relevante existente în scopul producerii de planuri și măsuri sau modele pentru produse, procese sau servicii noi, modificate sau îmbunătățite. Acestea pot să includă, de asemenea, spre exemplu, alte activități destinate definirii conceptuale, planificării și documentării cu privire la noi produse, procese și servicii. Activitățile pot include producerea de proiecte, desene, planuri și altă documentație, cu condiția ca acestea să nu fie destinate utilizării în scop comercial. Dezvoltarea de prototipuri utilizabile din punct de vedere comercial și de proiecte pilot este, de asemenea, inclusă în cazul în care prototipul este în mod necesar produsul comercial final și în cazul în care este prea costisitor de produs pentru ca acesta să fie utilizat doar în scop demonstrativ și de validare. În cazul unei utilizări comerciale ulterioare a proiectelor demonstrative sau pilot, orice venit generat din astfel de utilizări trebuie dedus din costurile eligibile”.

Autoritatea consideră că descrierile proiectelor eligibile în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, stabilite anterior în secțiunea 2.1 din partea I la aceasta, sunt în conformitate cu descrierile oferite pentru „cercetare industrială” și „dezvoltare experimentală” din secțiunea 2.2 literele (f) și (g) din Orientările privind CDI.

⁽⁵⁵⁾ Punctele 29 și 30 din secțiunea 1.4 din Orientările privind CDI.

(i) Intensitățile ajutorului

Conform secțiunii 5.1.2 din Orientările CDI, intensitățile brute admisibile ale ajutorului pentru cercetarea industrială și dezvoltarea experimentală sunt fixate la 50 % și, respectiv, 25 %, din costurile eligibile. Mai mult, conform secțiunii 5.1.3 în cazul în care ajutorul este acordat IMM-urilor (astfel cum este definit în anexa la Regulamentul de exceptare pe categorii privind ajutoarele acordate IMM-urilor) poate fi acordat un plus de 10 (pentru întreprinderile mijlocii) sau de 20 (pentru întreprinderile mici) puncte procentuale⁽⁵⁶⁾. Aceasta aduce intensitatea admisibilă a ajutorului la 60 % (pentru întreprinderile mijlocii) sau 70 % (pentru întreprinderile mici) din costurile eligibile în cazul cercetării industriale. În cazul dezvoltării experimentale intensitatea maximă a ajutorului devine de 35 % (pentru întreprinderile mijlocii) sau de 45 % (pentru întreprinderile mici).

În timp ce autoritățile norvegiene au notificat intensități ale ajutorului atât pentru IMM-uri cât și pentru întreprinderi mari în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, se reamintește faptul că autoritățile norvegiene au decis să limiteze regimul doar la microîntreprinderi și la întreprinderi mici. Prin urmare, doar intensitatea ajutorului pentru IMM-uri (20 %) este relevantă. Subvenția este scutită de impozitul actual de 28 %. Intensitatea brută a ajutorului este, prin urmare, de 27,8 %⁽⁵⁷⁾. Intensitatea maximă a ajutorului pentru microîntreprinderi și întreprinderile mici în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este, prin urmare, la un nivel acceptabil în raport cu secțiunea 5 din Orientările privind ajutoarele de stat pentru CDI.

În cazul în care rata de impozitare se mărește, intensitatea brută totală a ajutorului crește în consecință. Cu toate acestea, în acest sens, autoritățile norvegiene au clarificat faptul că, chiar dacă rata de impozitare crește, Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare cer ca subvenția să nu depășească intensitatea ajutorului rezultat din aplicarea Orientărilor privind ajutoarele de stat. Deoarece regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este limitată la microîntreprinderi și la întreprinderile mici, plafonul maxim relevant este, prin urmare, de 70 % pentru cercetarea industrială și de 45 % pentru dezvoltarea experimentală în baza actualelor Orientări privind CDI. Autoritatea acceptă că, în cazul în care rata impozitului pe profit crește, intensitatea totală a ajutorului pentru microîntreprinderi și pentru întreprinderile mici în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare poate crește până la aceste niveluri maxime.

În concluzie, Autoritatea aprobă intensitatea ajutorului aplicabilă microîntreprinderilor și întreprinderilor mici de 27,8 % și notează că acest lucru ar putea, ca urmare a unei creșteri a

ratei impozitului pe profit, să crească până la 70 % pentru cercetarea industrială și până la 45 % pentru dezvoltarea experimentală. Autoritățile norvegiene au informat Autoritatea că Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare vor fi modificate formal pentru a reflecta atât limita generală pentru fiecare categorie de cercetare, cât și nivelul maxim până la care poate fi crescut ajutorul ca urmare a unei creșteri a ratei de impozitare⁽⁵⁸⁾.

(ii) Costuri eligibile

Secțiunea 5.1.4 din Orientările privind CDI stabilește o listă a costurilor care pot fi considerate eligibile în scopul calculării intensității ajutorului. Astfel de costuri includ, printre altele, (i) costuri cu personalul care acoperă costurile asociate cercetătorilor, tehnicienilor și altui personal de sprijin angajat doar pentru activitatea de cercetare; (ii) costuri generale suplimentare suportate direct ca rezultat al proiectului de cercetare; și (iii) alte cheltuieli operaționale, inclusiv costurile cu materialele, aprovizionările și produse similare atrase direct ca rezultat al activității de cercetare⁽⁵⁹⁾.

Programul cadru pentru cercetare al Comunității – costurile forței de muncă

Secțiunea 5.1.4 din Orientările privind CDI nu detaliază dacă costurile cu personalul ar putea acoperi costurile forței de muncă neremunerate. Cu toate acestea, Autoritatea consideră că orientarea în ceea ce privește interpretarea acestui termen astfel cum este utilizat în Orientările privind ajutoarele de stat poate fi obținută prin examinarea modalității în care este utilizat acest termen în contextul așa numitului Program-cadru pentru cercetare al Comunității⁽⁶⁰⁾.

Astfel cum este menționat în decizia de inițiere a procedurii formale de investigație, în conformitate cu cel de-al șaselea Program-cadru, sprijinul financiar acordat de către Comunitate pentru costurile forței de muncă neremunerate nu putea fi obținut. Partea B.II.22.3 din anexa II la modelul general de acord, utilizat în scopul acordării de sprijin în conformitate cu cel de-al șaselea Program-cadru, preciza că „persoanele fizice nu pot solicita niciun tip de costuri asociate forței de muncă cu privire la implicarea personală a acestora în proiect” și în partea B.II.19.1 (a) a rezultat că costurile eligibile „trebuie să fie reale, de natură economică și necesare pentru punerea în aplicare a proiectului”. În acest context, Comisia Europeană a considerat că, dacă valoarea costurilor forței de muncă nu putea fi identificată și înregistrată în registrele contabile ale întreprinderii, aceasta nu putea fi solicitată nici în cadrul programului-cadru. În linie cu această poziție, Autoritatea, în decizia sa de deschidere a procedurii formale de investigație cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare, și-a exprimat îndoiele cu privire la faptul dacă costurile forței de muncă neremunerate ar putea fi calificate ca fiind costuri eligibile în sensul Orientărilor privind CDI.

⁽⁵⁶⁾ Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii (JO L 10, 13.1.2001, p. 33), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 364/2004 al Comisiei din 25 februarie 2004 (JO L 63, 28.2.2004, p. 22). Ambele regulamente au fost încorporate la punctul 1 litera (f) din anexa XV la Acordul privind SEE. Definiția conținută în cadrul acesteia corespunde cu definiția din Orientările privind ajutoarele de stat pentru IMM-uri (a se vedea, secțiunea 1.3 din partea II a acesteia).

⁽⁵⁷⁾ Primirea unei subvenții neimpozabile de 20 % din valoarea costurilor corespunde, la o rată de impozitare de 28 %, cu primirea a 27,8 % din costurile brute (28 % din 27,8 = 7,8 care trebuie „plătit” ca impozit și 20 rămas ca subvenție).

⁽⁵⁸⁾ O prevedere în Orientările cu privire la regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare conform căreia intensitățile ajutorului sunt cele menționate în Orientările privind CDI este insuficientă.

⁽⁵⁹⁾ Acestea corespund literelor (a) costuri cu personalul; (e) costuri generale suplimentare și (f) alte cheltuieli operaționale din secțiunea 5.1.4 din Orientările privind CDI.

⁽⁶⁰⁾ Programul-cadru pentru cercetare al Comunității este instrumentul comunitar principal pentru finanțarea cercetării în Europa și este menționat în cadrul comunitar privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, JO C 323, 30.12.2006, p. 1.

Cu toate acestea, cel de-al șaptelea Program-cadru a fost adoptat și prevede că, în anumite condiții, poate fi solicitat sprijin pentru costuri care nu sunt „reale”⁽⁶¹⁾. În acest sens, acordul de finanțare standard utilizat de Comisia Europeană (modelul general de acord privind sprijinul acordat în conformitate cu cel de-al șaptelea Program-cadru) prevede că, în ciuda cerinței generale ca costurile eligibile să fie reale, „beneficiarii pot opta să declare costuri medii cu personalul dacă acestea au la bază o metodologie certificată aprobată de Comisie și compatibilă cu principiile administrative și practicile contabile uzuale ale beneficiarului. Costurile medii cu personalul imputate în temeiul prezentului acord de finanțare de către un beneficiar care a furnizat un certificat privind metodologia se consideră că nu diferă semnificativ de costurile reale cu personalul”⁽⁶²⁾.

În documentele de orientare relevante, se explică că regula menționată anterior, care este denumită „metoda costurilor medii cu personalul în baza unei metodologii certificate”, permite (i) persoanelor fizice asimilate unui IMM; și (ii) proprietarilor de IMM-uri care nu primesc salarii pentru munca acestora în cadrul IMM-urilor, posibilitatea de a solicita și de a primi sprijin pentru eforturile depuse cu privire la proiectele de cercetare-dezvoltare. În timp ce nu există nicio cerință specifică cu privire la metodologia care ar trebui folosită, este clar din documentele de orientare că, în conformitate cu programul comunitar, o „metodologie certificată” înseamnă că un auditor trebuie să certifice metodologia care stă la baza calculării valorii eforturilor de muncă sau a „costurilor forței de muncă” (adică, de fapt, tariful orar).

Cu privire la metodologiile acceptabile, Autoritatea observă, în primul rând, că orientarea privind persoanele fizice face trimitere la o metodologie de identificare a tarifului orar prin intermediul venitului (de exemplu declarațiile fiscale).⁽⁶³⁾ Cu toate acestea, în special, în lumina orientării oferite de Comisia Europeană în cazul proprietarilor de IMM-uri care nu primesc salarii și care nu pot demonstra costurile forței lor de muncă în registrele contabile ale întreprinderii, care indică că costurile pot fi calculate prin folosirea de estimări, Autoritatea consideră că trimiterea la metodologia bazată pe venit nu este suficientă pentru a exclude în mod automat utilizarea de metodologii alternative. Scopul, conform celui de-al șaptelea Program-cadru, este acela de a permite calcularea valorii eforturilor de muncă depuse cu privire la proiectele de cercetare-dezvoltare. Nu există nicio cerință explicită ca potențialul beneficiar să nu primească niciun ajutor cu privire la activitatea în cauză. În baza acestui fapt, Autoritatea consideră că, atât pentru (i) cât și pentru (ii) de mai sus, prezența venitului nu reprezintă

în sine și prin sine o condiție pentru a fi eligibil pentru sprijin și că alte metodologii pentru determinarea tarifului orar pot fi acceptabile.

Revenind la metodologia propusă de către autoritățile norvegiene, Autoritatea observă, ca prim punct, că abordarea calculării a 1,6 % din salariul nominal anual stabilește un tarif orar care include nu doar elementul de cost al forței de muncă, ci și un element referitor la „alte costuri operaționale”. Astfel, deși scopul prezentei analize este acela de a verifica dacă costurile forței de muncă sunt eligibile, este, de asemenea, necesară, pentru a putea redacta o concluzie finală asupra faptului dacă metodologia este acceptabilă, verificarea dacă elementul asociat „altor costuri operaționale” se califică drept cost eligibil în conformitate cu Orientările privind CDI. Aceste două elemente, sunt, prin urmare, analizate separat mai jos.

Costurile forței de muncă „neremunerate”

Cu privire la costurile imputabile forței de muncă neremunerate, acest element al metodologiei este definit pur și simplu prin trimitere la statistici referitoare la salarii. Într-adevăr, metodologia propusă prevede ca elementul cost al forței de muncă să fie echivalent cu rezultatul preconizat dacă tariful orar ar fi fost stabilit prin împărțirea la numărul mediu de ore lucrătoare pe an al salariului nominal anual al unui lucrător industrial, astfel cum reiese din statisticile pentru 2005. Elementul cost al forței de muncă pentru salariul unui lucrător industrial corespunde unui tarif orar de 232,20 NOK (348 300/1 500).

Autoritatea consideră că un tarif orar definit prin trimiterea la statistici oficiale referitoare la salarii (pentru 2005) garantează faptul că elementul cost al forței de muncă nu este artificial mărit. Mai mult, faptul că tariful orar este determinat prin trimiterea la salariul anual al unui lucrător industrial (comparativ cu salariul mult mai mare al unui inginer în construcții, spre exemplu) înseamnă că elementul cost al forței de muncă este menținut la un nivel relativ scăzut⁽⁶⁴⁾. În sfârșit, faptul că orele de muncă neremunerată raportate trebuie să fie contrasemnate de administratorul de proiect și certificate de un contabil pentru fiecare solicitare de finanțare garantează prezența unui control de audit, în conformitate cu – sau chiar mai strict decât – certificarea de audit menționată în modelul general de acord conform celui de-al șaptelea Program-cadru⁽⁶⁵⁾. În sfârșit, Autoritatea notează că, în plus, controlul este, de asemenea, exercitat de Consiliul Norvegian al Cercetării, care verifică ca cifrele declarate să nu fie în mod evident incorecte.

În aceste circumstanțe, Autoritatea concluzionează că identificarea elementului de cost al forței de muncă neremunerate din metodologia pentru determinarea tarifului orar este acceptabilă. Costurile forței de muncă neremunerate, considerate izolat, se califică, prin urmare, drept costuri eligibile cu personalul în sensul Orientărilor privind CDI.

⁽⁶¹⁾ Decizia nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind cel de-al șaptelea Program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013) (JO L 412, 30.12.2006, p. 1).

⁽⁶²⁾ Partea B.II.14.1 litera (g) din anexa II la modelul general de acord privind sprijinul acordat în conformitate cu cel de-al șaptelea Program-cadru. Textul acordului este disponibil pe site-ul internet al DG Cercetare: <http://ec.europa.eu/research/index.frm>

⁽⁶³⁾ Conform articolului II alineatul (12) punctul 3 „Costuri neeligibile”, p. 42 din „Ghid cu privire la aspecte financiare referitoare la acțiuni indirecte în cadrul PC 7” (pregătit pentru interpretarea modelului de acord de finanțare în temeiul PC7), astfel de persoane pot opta pentru „declararea costurilor medii cu personalul având la bază o metodologie certificată aprobată de Comisie și bazată pe veniturile acestora (de exemplu declarații fiscale) astfel cum sunt acestea recunoscute de legislația națională (de obicei, legislația fiscală)”.

⁽⁶⁴⁾ Salariul anual al unui lucrător industrial de 348 300 NOK, comparativ cu salariul unui inginer în construcții de 460 000 NOK (sau de 530 000 NOK), are drept rezultat un tarif orar de 500 NOK, comparativ cu 772,80 NOK (sau 890,40 NOK) conform acestei metodologii. Elementul cost al forței de muncă corespunde valorii de 232,20 NOK pentru lucrătorii industriali comparativ cu 333,33 NOK sau 353,33 NOK pentru inginerii din construcții.

⁽⁶⁵⁾ Într-adevăr un control al fiecărui caz în parte este similar cu, sau chiar mai strict decât, un control de audit unic al metodologiei.

„Alte costuri operaționale”

Autoritatea consideră că descrierea „altor costuri operaționale” în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare (stabilită în secțiunea 2.3 din partea I a acesteia) corespunde costurilor eligibile sub forma „cheltuielilor generale suplimentare” și/sau „alte cheltuieli operaționale” de la literele (e) și (f) din secțiunea 5.1.4 din Orientările privind CDI. Nivelul costurilor operaționale este calculat în mod automat pe oră/salariat prin raportare la salariul unui lucrător industrial – mai curând decât în baza nivelului costurilor menționat în facturi⁽⁶⁶⁾. Cu toate acestea, elementul cost al forței de muncă conform metodologiei a fost calculat în baza revizuirii întreprinderii derulate de Consiliul Norvegian al Cercetării. Acest lucru garantează că nivelul costurilor operaționale este unul realist. Mai mult, partea costurilor operaționale este calculată în baza salariului scăzut al unui lucrător industrial, iar elementul cost al forței de muncă rămâne la o valoare maximă fixă pe oră. În baza acestui fapt și având în vedere că suportarea reală a costurilor operaționale este verificată prin intermediul facturilor ca parte a controlului de audit, Autoritatea consideră că metodologia propusă constituie o modalitate acceptabilă de identificare a nivelului „altor costuri operaționale” și că acestea se califică, prin urmare, ca și costuri eligibile conform Orientărilor privind CDI.

Concluzie privind metodologia

În concluzie, Autoritatea consideră că, în baza schimbării, în principiu, conform celui de-al șaptelea Program-cadru, costurile forței de muncă neremunerate se pot califica ca și costuri eligibile, în funcție de metodologia aleasă pentru identificarea tarifului orar. Astfel cum reiese din cele menționate anterior, Autoritatea consideră că, în conformitate cu metodologia propusă de autoritățile norvegiene, modalitatea prin care este fixat nivelul atât al elementului costul forței de muncă, cât și al elementului costuri operaționale, este acceptabilă. Prin urmare, metodologia este aprobată, iar costurile se califică ca fiind eligibile în conformitate cu Orientările privind CDI. Această concluzie este, de asemenea, conformă cu poziția adoptată de Autoritate în 2002 în decizia privind regimul Skat-tefunn, în cadrul căreia Autoritatea a aprobat o metodologie identică pentru determinarea (nivelului) costurilor eligibile⁽⁶⁷⁾.

Deși metodologia propusă presupune faptul că un singur tarif orar este aplicat chiar dacă beneficiarii potențiali ai regimului pot diferi în ceea ce privește mărimea, se reamintește faptul că autoritățile norvegiene au decis limitarea regimului la microîntreprinderi și la întreprinderile mici și, prin urmare, potențialii beneficiari reprezintă un grup destul de omogen. În consecință, Autoritatea aprobă utilizarea unui singur tarif comun.

(iii) Efectul stimulat

Conform secțiunii 6 din Orientările privind CDI un efect stimulat este în mod automat considerat ca fiind prezent în

⁽⁶⁶⁾ Elementul costuri operaționale reprezintă 267,80 NOK, care reprezintă diferența dintre tariful orar și elementul cost al forței de muncă: 500 NOK – 232,20 NOK = 267,80 NOK.

⁽⁶⁷⁾ Decizia nr. 171/02/COL din 25 septembrie 2002, astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 16/03/COL din 5 februarie 2003.

cazul în care proiectul CDI care primește un ajutor nu a debutat înainte de solicitarea de sprijin, beneficiarul ajutorului este un IMM și valoarea ajutorului este sub 7,5 milioane EUR/proiect/IMM⁽⁶⁸⁾.

Astfel cum reiese din cele menționate anterior, autoritățile norvegiene au limitat regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare la microîntreprinderi și la întreprinderi mici. Mai mult, având în vedere că costurile eligibile în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare sunt supuse unui plafon fix de 2 milioane NOK anual pe companie și că intensitatea ajutorului aplicabilă este de 27,8 %, valoarea maximă a ajutorului acordat unui întreprinderi pe an ar fi de 556 000 NOK (aproximativ 70 500 EUR), valoare mult sub limita maximă menționată anterior. Chiar luând în considerare o intensitate maximă a ajutorului de până la 45 % (ce poate fi generată de o creștere a ratei de impozitare), valoarea maximă a ajutorului este de 900 000 NOK (aproximativ 114 000 EUR), valoare care continuă să fie mult sub limita maximă prevăzută în Orientările privind CDI⁽⁶⁹⁾.

În sfârșit, autoritățile norvegiene au confirmat faptul că sprijinul conform regimului în cauză nu este acordat dacă proiectele de cercetare au debutat anterior solicitării de finanțare.

În baza acestui fapt, Autoritatea consideră că finanțările care pot fi acordate în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare au, prin urmare, un efect stimulat în conformitate cu secțiunii 6 din Orientările privind CDI.

(iv) Durata

Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare a fost notificată de către autoritățile norvegiene ca funcționând pe o perioadă nedeterminată. Cu toate acestea, autoritățile norvegiene au consimțit să limiteze formal durata regimului până la 31 decembrie 2013, când expiră și actualele Orientări privind CDI. În baza acestui fapt, Autoritatea consideră acceptabilă durata regimului.

3.3. CONCLUZIE PRIVIND COMPATIBILITATEA REGIMULUI CU ACORDUL PRIVIND SEE

Astfel cum reiese din cele menționate anterior, Autoritatea consideră că atât proiectele, cât și elementele de cost în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare se califică ca fiind eligibile conform Orientărilor privind CDI. Deoarece regimul este limitat la microîntreprinderi și la întreprinderile mici, intensitățile ajutorului sunt în conformitate cu aceste orientări, a fost demonstrat un efect stimulat, iar durata regimului a fost limitată în conformitate cu orientările, Autoritatea consideră că regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE.

⁽⁶⁸⁾ Punctele 122-124 din Orientările privind CDI.

⁽⁶⁹⁾ Într-adevăr o limitare pe întreprindere este mai strictă decât o limitare pe proiect. Mai mult, chiar dacă o întreprindere ar primi finanțare în conformitate cu regimul pentru același proiect anual până la valoarea maximă pe toată durata regimului, tot nu este atins plafonul de 7,5 milioane EUR.

4. DECIZIE

În baza evaluării de mai sus, Autoritatea consideră regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare ca fiind compatibil cu Acordul privind SEE sub rezerva următoarelor condiții.

- (a) Domeniul de aplicare a regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este limitat la microîntreprinderi și la întreprinderi mici astfel cum sunt definite în Orientările privind ajutorul de stat pentru IMM-uri;
- (b) Intensitatea totală a ajutorului pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici este de 27,8 %, putând crește ca urmare a unei posibile creșteri a ratei impozitului pe profit (caz în care plafoanele maxime aplicabile sunt de maxim 45 % pentru dezvoltarea experimentală și de 70 % pentru cercetarea industrială); și
- (c) Durata regimului nu se prelungește după data de 31 decembrie 2013, data la care expiră actualele Orientări privind CDI.

Autorităților norvegiene li se reamintește obligația de a prezenta rapoarte anuale privind punerea în aplicare a regimului astfel cum este prevăzut la articolul 21 din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție în legătură cu articolul 6 din Decizia nr. 195/04/COL din 14 iulie 2004.

Autoritățile norvegiene au afirmat că tariful orar aplicat în conformitate cu regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare poate fi ajustat în baza evoluției salariilor. În acest sens, Autoritatea reamintește autorităților norvegiene de obligația acestora de a notifica, în conformitate cu articolul 1 din partea 1 a Acordului privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, orice modificări care se califică ca amendamente în sensul articolului 1 din partea II a Protocolului 3 la acesta ⁽⁷⁰⁾,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare pe care autoritățile norvegiene inten-

ționează să îl pună în aplicare constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, dar poate fi declarat compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE și al Orientărilor privind noul cadru pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare și sub rezerva îndeplinirii condițiilor stabilite la articolul 2 mai jos.

Articolul 2

Regimul privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este limitat la microîntreprinderi și la întreprinderile mici astfel cum sunt definite în Orientările privind ajutoarele de stat pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), iar intensitatea maximă totală a ajutorului este de 27,8 %, putând fi mărită în cazul unei posibile creșteri a impozitului pe profit (caz în care plafoanele maxime aplicabile sunt de 45 % pentru dezvoltarea experimentală și de 70 % pentru cercetarea industrială). Durata regimului privind forța de muncă neremunerată din cercetare-dezvoltare este limitată până la 31 decembrie 2013.

Articolul 3

Autoritățile norvegiene informează Autoritatea de Supraveghere a AELS, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, cu privire la măsurile adoptate pentru a se conforma cu dispozițiile acesteia.

Articolul 4

Prezenta decizie de adresează Regatului Norvegiei.

Articolul 5

Doar versiunea în limba engleză este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 17 martie 2008.

Pentru Autoritatea de Supraveghere a AELS

Per SANDERUD
Președinte

Kurt JAEGER
Membri al Colegiului

⁽⁷⁰⁾ Cu excepția cazului în care modificările se califică pentru notificare conform procedurii simplificate în conformitate cu Decizia nr. 195/04/COL din 14 iulie 2004 privind punerea în aplicare a dispozițiilor menționate la articolul 27 din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție (JO L 139, 25.5.2006, p. 37).